

Archeo-rapport 373

Het archeologisch vooronderzoek aan de Trompwegel te Sint-Gillis-Waas

Liesbeth Massagé & Maarten Smeets

Archeo-rapport 373

**Het archeologisch vooronderzoek aan de Trompwegel te
Sint-Gillis-Waas**

Liesbeth Massagé & Maarten Smeets

**Kessel-Lo, 2016
Studiebureau Archeologie bvba**

Colofon

Archeo-rapport 373
Het archeologisch vooronderzoek aan de Trompweg te Sint-Gillis-Waas

Opdrachtgever:	Durabrik & Bostoën
Projectleiding:	Maarten Smeets
Leidinggevend archeoloog:	Nick Van Liefferinge
Auteurs:	Liesbeth Massagé Maarten Smeets
Foto's en tekeningen:	Studiebureau Archeologie bvba (tenzij anders vermeld)

Op alle teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Studiebureau Archeologie bvba mag niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd, bewerkt en/of openbaar gemaakt, hetzij door middel van webpublicatie, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook.

D/2016/12.825/31

Studiebureau Archeologie bvba
Jozef Wautersstraat 6
3010 Kessel-Lo
www.studiebureau-archeologie.be
info@studiebureau-archeologie.be
tel: 0474/58.77.85
fax: 016/77.05.41

©2016, Studiebureau Archeologie bvba

Administratieve fiche

Site	Sint-Gillis-Waas - Trompwegel
Locatie	Provincie: Oost-Vlaanderen, Gemeente: Sint-Gillis-Waas, De Klinge
Lambert 72- coördinaten	Hoekpunt 1: X130362.32, Y215630.28 Hoekpunt 2: X130354.79, Y215632.31 Hoekpunt 3: X130352.68, Y215624,10 Hoekpunt 4: X130215.18, Y215766.96
Oppervlakte projectgebied	2,5 ha
Kadastergegevens	Sint-Gillis-Waas, afdeling 2: Sectie A: perceelsnummers: 12f53, 13b, 21f, 21g en 23c
Opdrachtgever	Durabrik, Landegemstraat 10, 9031 Drogen & Bostoën, Koninginnelaan 2 bus 3, 9031 Drogen
Vergunningsnummer	2016/005
Vergunningshouder	Nick Van Liefferinge
Bijzondere voorwaarden	Bijzondere voorwaarden bij de vergunning voor een archeologische prospectie met ingreep in de bodem: Sint-Gillis-Waas-Trompwegel
Termijn veldwerk	21 t.e.m. 22 maart 2016

Aard van de bedreiging	Verkaveling van 2,5 ha
Archeologische verwachting	Het projectgebied is gelegen op de zuidelijke flank van een zandige rug op de grens met de lager gelegen, natte gebieden. Teven is de Hogenakker een historisch wegtracé waarlangs één van de enige gehuchten rond De Klinge te zien is op de historische Ferrariskaart.
Wetenschappelijke begeleiding	Geen

Inhoudstafel

Inhoudstafel	p. 1
Hoofdstuk 1 Inleiding	p. 3
1.1 Algemeen	p. 3
1.2 Beschrijving van het onderzoeksgebied	p. 3
1.3 Archeologische en historische voorkennis	p. 4
1.4 Onderzoeksopdracht en vraagstellingen	p. 7
Hoofdstuk 2 Werkmethode	p. 9
Hoofdstuk 3 Analyse	p. 11
3.1 Lithostratigrafische en bodemkundige opbouw	p. 11
3.2 Het sporen- en vondstenbestand	p. 16
Hoofdstuk 4 Synthese	p. 23
4.1 Interpretatie en datering	p. 23
4.2 Beantwoording onderzoeksvragen	p. 23
Hoofdstuk 5 Besluit	p. 25
Bibliografie	p. 27
Bijlagen (CD-rom)	
Bijlage 1: Overzichtsplan	
Bijlage 2: Fotoinventaris	
Bijlage 3: Sporeninventaris	

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Algemeen

Wegens de plannen voor een verkaveling heeft Onroerend Erfgoed een archeologische prospectie met ingreep in de bodem opgelegd (vergunningsnummer 2016/005) op een terrein met een oppervlakte van 2,5 ha gelegen aan de Trompwegel te De Klinge (Sint-Gillis-Waas). Het veldwerk werd uitgevoerd door Studiebureau Archeologie bvba van 21 t.e.m. 22 maart 2016.

1.2 Beschrijving van het onderzoeksgebied

Het terrein is gelegen in een deels landelijke, deels stedelijke context op circa 200 m ten zuiden van het dorpscentrum van De Klinge (fig. 1.1) en is kadastraal gekend als Sint-Gillis-Waas, afdeling 2, sectie A, percelen 12f53, 13b, 21f, 21g en 23c (fig. 1.2). De percelen bestonden op het moment van onderzoek uit woongebied en landbouwgrond, langs historisch wegtracé de Hogenakker. Geo-archeologisch gezien is het projectgebied gesitueerd op de grens tussen de Polders en de Zandstreek (fig. 1.3).

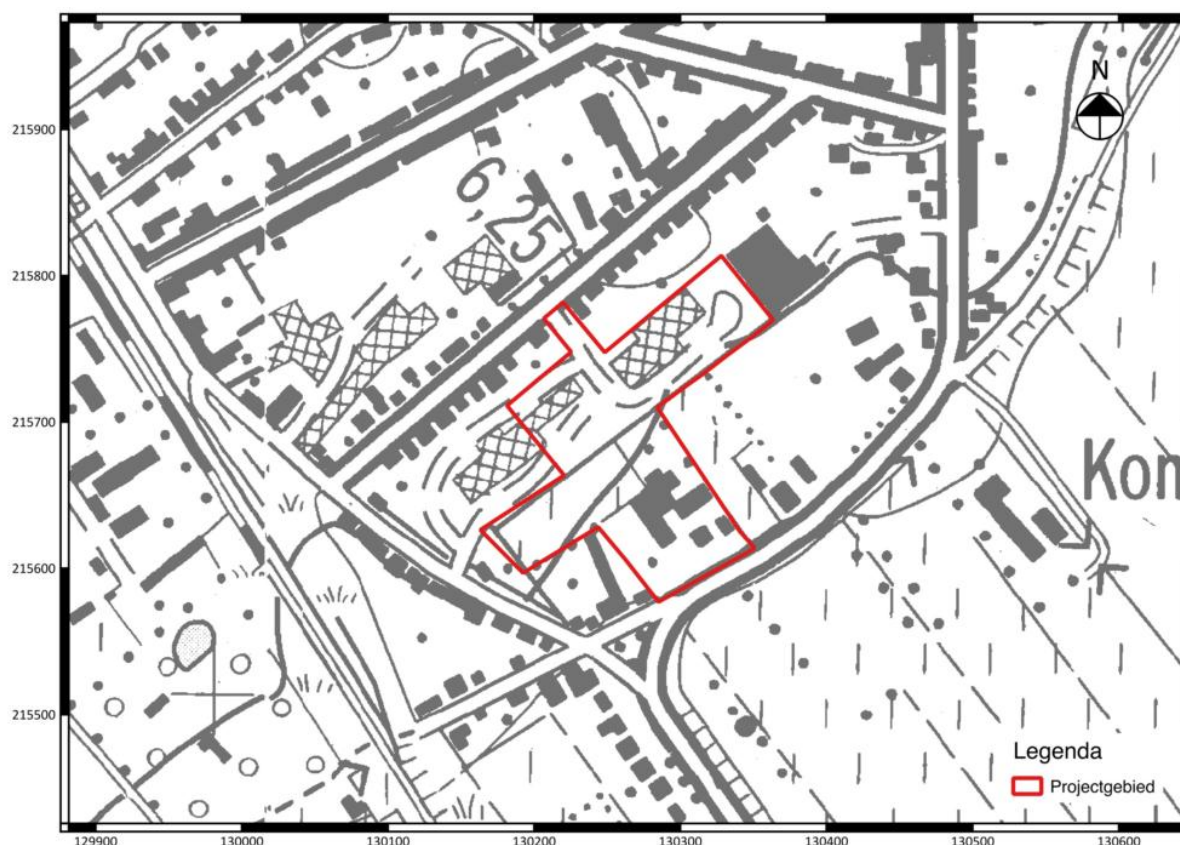

Fig. 1.1: Uittreksel van de topografische kaart met situering van het projectgebied (©Databank Ondergrond Vlaanderen).

Fig. 1.2: Uittreksel van het kadasterplan met situering van het projectgebied (©CADGIS).

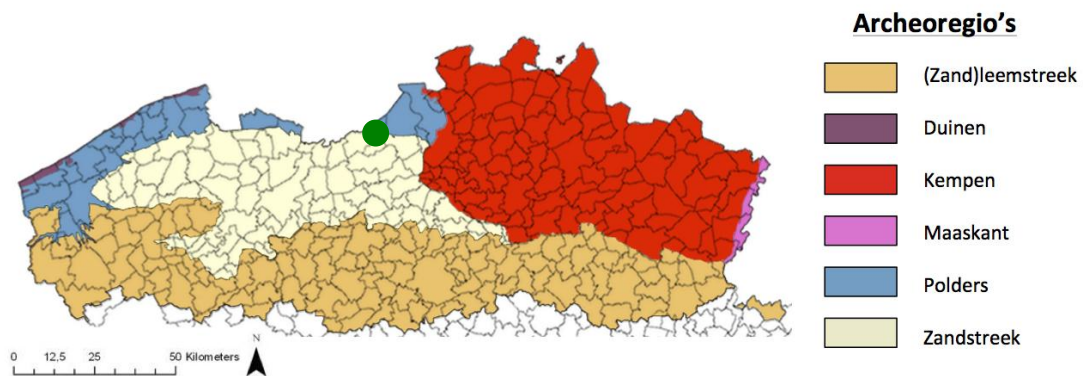

Fig. 1.3: Situering van het projectgebied binnen de verschillende Vlaamse archeoregio's¹.

1.3 Archeologische en historische voorkennis

Tot op heden zijn in de nabijheid van het projectgebied geen archeologische vindplaatsen gekend. Er zijn in het gebied nagenoeg geen archeologische prospecties uitgevoerd naar aanleiding van grote

¹ <https://onderzoeksbalans.onroerendergoed.be/onderzoeksbalans/archeologie>

infrastructuurwerken. Het schijnbaar ontbreken van archeologische vindplaatsen kan deels verklaard worden door het ontbreken van een systematische archeologische inventarisatie van de regio.

In een wijde omgeving rondom het onderzoeksgebied zijn twee militaire structuren aanwezig welke in 1701-1702 aangelegd zijn. Het betreft het driehoekige fort Wrangel (CAI 155927) en de vierzijdige redoute Rode Moerpolder (CAI 155929), beide onderdeel van de Bedmar-linie.

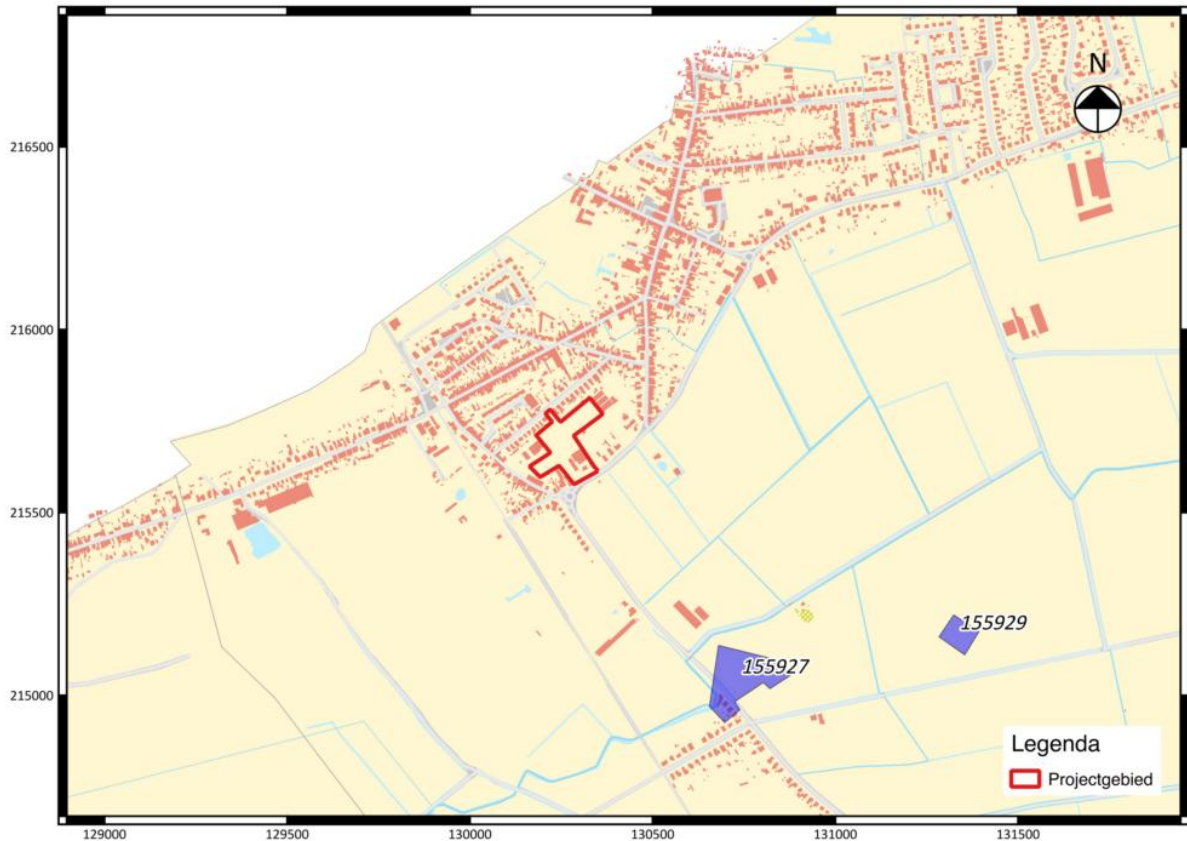

Fig. 1.4: Uittreksel uit de CAI met situering van het projectgebied².

Op historisch kaartmateriaal (fig. 1.5 en 1.6) zijn enkele sporen te zien van bewoning in het zuidelijke deel van het projectgebied. De Ferrariskaart (1770-1777) toont een drietal gebouwtjes die net buiten de begrenzing van het projectgebied vallen. De Atlas der Buurtwegen en Pop-kaart vertonen enkele gebouwen in het zuidoosten van het onderzoeksgebied.

² www.agiv.be

Fig. 1.6: Evolutie van het landgebruik ter hoogte van het projectgebied op basis van historische kaarten. Van boven naar onder: Ferrariskaart (1770-1777), Atlas der Buurtwegen (1841), Popp-kaart (1842-1879).

1.4 Onderzoeksopdracht en vraagstellingen

Doel van de prospectie met ingreep in de bodem is een archeologische evaluatie van het terrein. Dit houdt in dat het archeologisch erfgoed opgespoord, geregistreerd, gedetermineerd en gewaardeerd wordt en dat de potentiële impact van de geplande werken op de archeologische resten wordt bepaald. Onderdeel van de evaluatie is dat er mogelijkheden gezocht worden om in situ behoud te bewerkstelligen en, indien dit niet kan, er aanbevelingen worden geformuleerd voor vervolgonderzoek (ruimtelijke afbakening, diepteligging, strategie, doorlooptijd, te voorziene natuurwetenschappelijke onderzoeken en conservatietechnieken, voorstel onderzoeksvragen).

Hierbij moeten minimaal de volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:

- Welke zijn de waargenomen horizonten, beschrijving + duiding?
- Waardoor kan het ontbreken van een horizont verklaard worden?
- Zijn er tekenen van erosie?
- In hoeverre is de bodemopbouw intact?
- Is er sprake van een of meerdere begraven bodems?
- Zijn er sporen aanwezig? Zo ja, geef een beknopte beschrijving.
- Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?
- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Kan op basis van het sporenbestand in de proefsleuven een uitspraak worden gedaan over de aard en omvang van de occupatie?
- Zijn er indicaties (greppels, grachten, lineaire paalzettingen, ...) die kunnen wijzen op een inrichting van een erf/nederzetting?
- Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van funeraire contexten? Zo ja;
 1. Hoeveel niveaus zijn er te onderscheiden?
 2. Wat is de omvang?
 3. Komen er oversnijdingen voor?
 4. Wat is het geschatte aantal individuen?
- Kunnen de sporen gelinkt worden aan nabijgelegen archeologische vindplaatsen?
- Wat is de relatie tussen de bodem en de archeologische sporen?
- Wat is de relatie tussen de bodem en de landschappelijke context (landschap algemeen, geomorfologie...)?
- Is er een bodemkundige verklaring voor de partiële afwezigheid van archeologische sporen? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?
- Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)?
- Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats? Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?
- Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?

-
- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (maatregelen behoud in situ)?
 - Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet in situ bewaard kunnen blijven:
 1. Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek?
 2. Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak voor het vervolgonderzoek?
 - Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?
 - Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welk type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?

Hoofdstuk 2 Werkmethode

Tijdens het veldwerk werd de methode van continue parallelle proefsleuven gebruikt. Over de volledige oppervlakte van percelen 12f53 (terrein Bostoën NV), 13b, 21f, 21g en 23c (terrein Durabrik NV) werden twaalf proefsleuven gegraven met een breedte van twee meter en een maximale tussenafstand van 15 m (fig. 2.1). Door het gebrek aan archeologisch relevante sporen in combinatie met hevige verstoringen werd er geen kijkvenster aangelegd. In totaal werd een oppervlakte van 7018.52 m² onderzocht in een representatief grid. Dit komt overeen met 8.3 % van de totale oppervlakte (2.5 ha) van het projectgebied. De vereiste dekingsgraad van 12,5% werd niet gehaald.

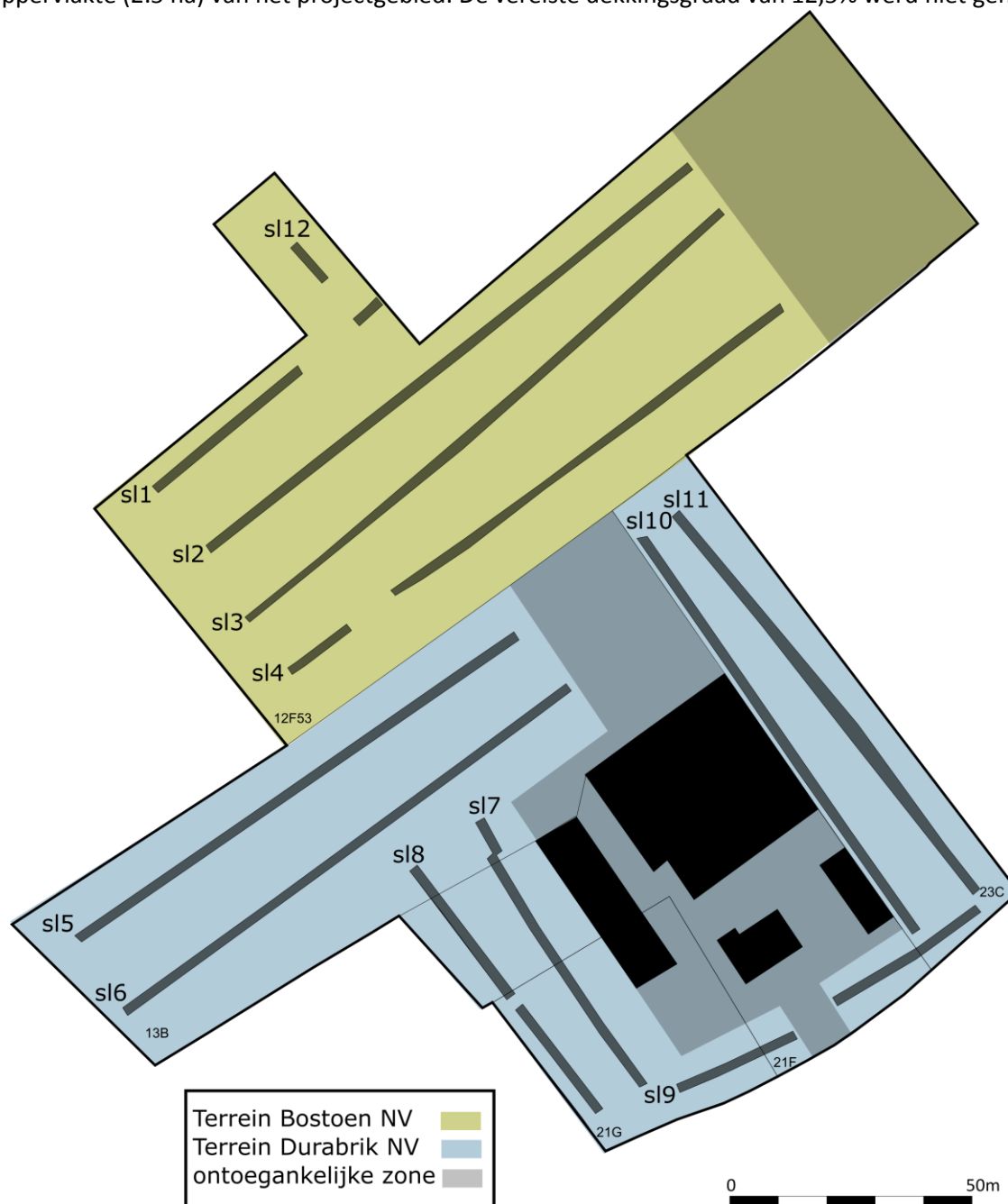

Fig. 2.1: Het sleuvenplan.

Op de startvergadering was beslist dat het oostelijk deel van perceel 12f53, dat een dichte begroeiing kent van braamstruiken en bomen, geen probleem zou moeten vormen voor opgraving (fig. 2.2). Tijdens de graafwerken bleek dit gebied ontoegankelijker dan gedacht en in combinatie met hevige verstoringen in dit gebied werd besloten dit gedeelte niet te onderzoeken.

Op percelen 21g en 21f stonden nog hoevegebouwen (fig. 2.2) waarbij een gekasseide oprit op perceel 21f het onmogelijk maakte om sleuf 9 door te trekken. In de oostelijke zijde van perceel 13b was een grote oppervlakte gecementeerd die aldus niet onderzocht kon worden. Wanneer alle ontoegankelijke gebieden (fig. 2.1) gededuceerd worden van de totale oppervlakte is er een dekkingsgraad van 11.5% behaald.

Fig. 2.2: Ontoegankelijke zone door begroeiing (links) en aanwezige gebouwen (rechts).

De aangetroffen bodemsporen werden opgeschaafd, gefotografeerd en beschreven³. Een selectie van de sporen werd gecoupeerd om de diepte, aard en bewaringstoestand te achterhalen. Alle elf de sleuven werden gescreend op de aanwezigheid van metalen voorwerpen met behulp van een metaaldetector. Artefacten werden per context ingezameld en verpakt. De contouren van de proefsleuven, de locatie van de profielputten, de sporen en de maaiveldhoogtes werden ingemeten met behulp van een GPS-toestel.

Dit tekstgedeelte van het prospectiearchief poogt een algemene interpretatie te verschaffen met betrekking tot het volledige sporen- en vondstenbestand. Dit laatste wordt in de vorm van inventarissen als bijlagen (digitaal) beschikbaar gesteld. Contextloze (losse) vondsten worden in regel niet besproken of afgebeeld, tenzij deze relevante informatiewaarde opleveren in functie van de algemene interpretatie van de vindplaats.

³ Voor de beschrijving van de individuele sporen wordt verwezen naar de sporeninventaris (bijlage 3).

Hoofdstuk 3 Analyse

3.1 Lithostratigrafische en bodemkundige opbouw

Volgens de gegevens van de bodemkaart wordt een groot deel van het projectgebied ingenomen door bebouwde zone met kunstmatige gronden (OB) (fig. 3.1). In het noordoosten van het onderzoeksgebied komt een droge zandbodem zonder profiel voor (bodemserie Zbp(z)). In het zuiden komt een matig natte zandbodem zonder profiel voor (bodemserie Zbp(o)). In de zuidwestelijke hoek van het onderzoeksgebied is een droge zandbodem met duidelijke ijzer en/of humus B horizont aanwezig (bodemserie Zbg). Van noord naar zuid wordt de drainage steeds ongunstiger. Het terrein helt af in zuidoostelijke richting.

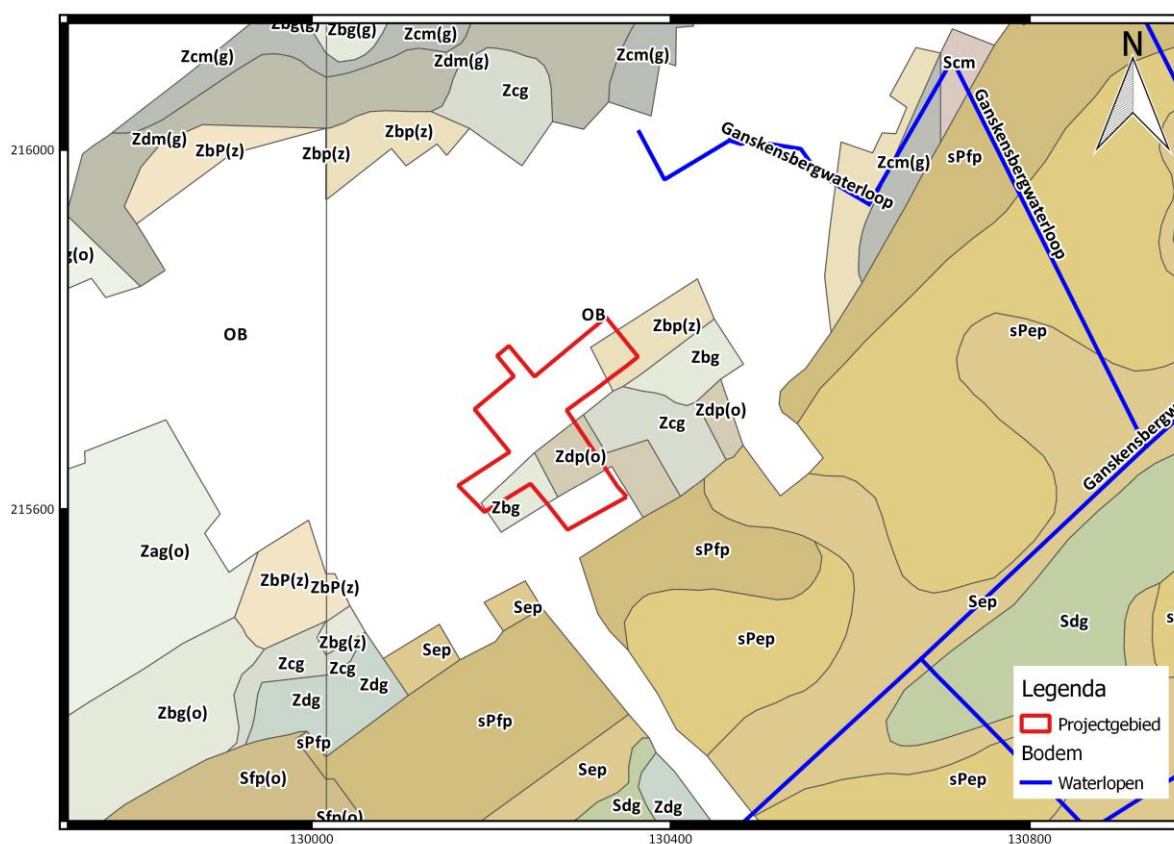

Fig. 3.1: Uitsnede van de bodemkaart met aanduiding van het projectgebied (©Databank Ondergrond Vlaanderen).

Op basis van de resultaten van de terreinwaarnemingen (registratie van zes bodemprofielen) blijkt dat de gegevens van de bodemkaart vrij accuraat zijn. In de noordelijke helft van het projectgebied, het terrein van Bostoens NV, is het gebied sterk verstoord hetgeen overeenkomstig is met een OB bodemclassificatie en een antropogeen opgehoogd terrein. De zuidelijke helft van het projectgebied is eigendom van Durabrik NV en kent voornamelijk een matig natte zandbodem (bodemserie Zdp(0)) met een OB bodemclassificatie aan de zuidelijke zijde.

De bestudeerde bodemprofielen zijn verspreid aangelegd over de volledige oppervlakte van het terrein zodat een duidelijk beeld van de bodemkundige opbouw in beide zones verkregen werd (fig. 3.2). Bodemprofielen 1, 3, 4 en 7 worden in dit verslag gebruikt ter illustratie.

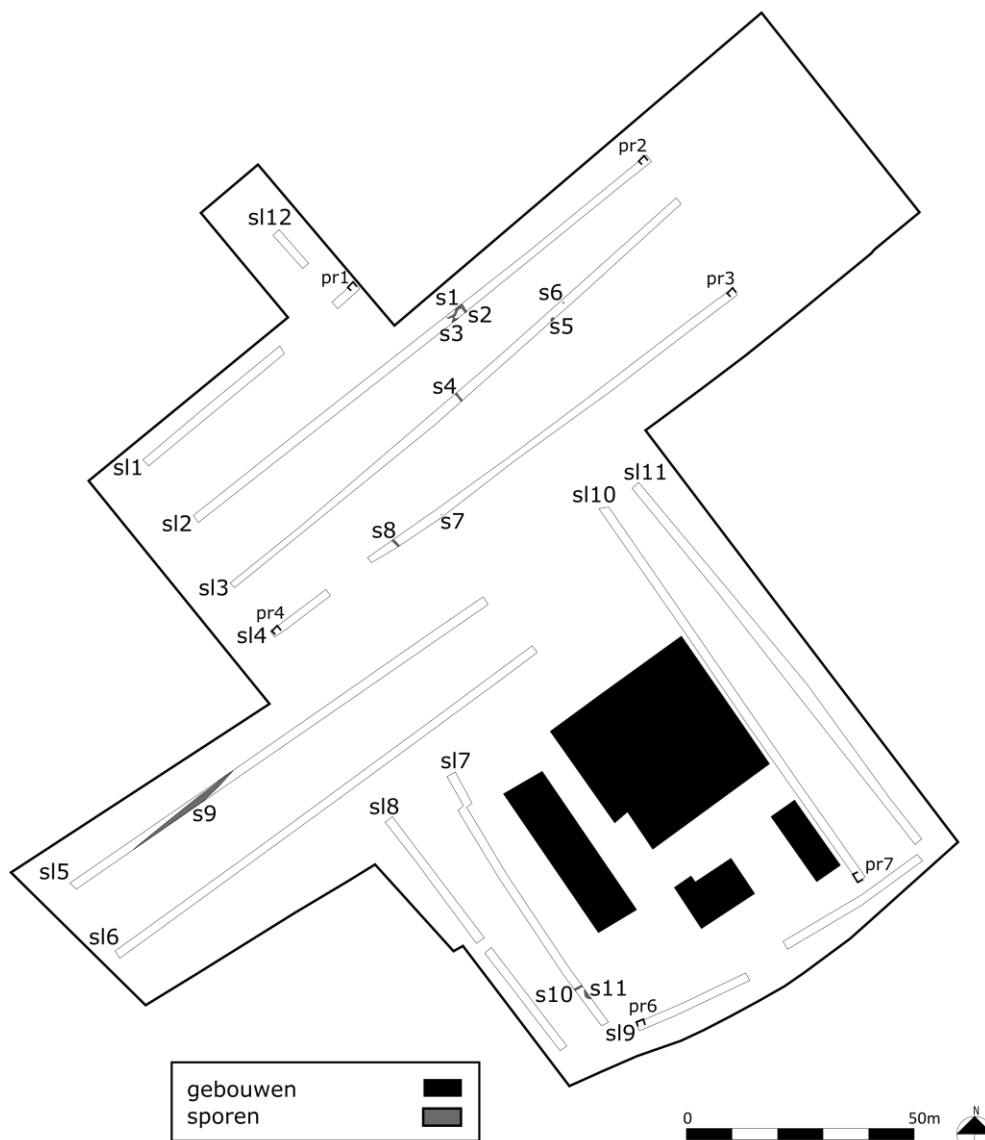

Fig. 3.2: Weergave van het projectgebied met situering van de bodemprofielen.

Bodemprofiel 1 bevindt zich in sleuf 1 in de noordelijke helft van het projectgebied. Er werden vier bodemhorizonten vastgesteld (fig. 3.3). De bovenste bodemhorizont heeft een dikte van 30 cm en bestaat uit een zandige bruine verstoringslaag. Horizont 2 (30-80 cm) is een zandige Ap-horizont met een vlekkerige donkergrijze/lichtgrijze kleur. Sporen van een podzolbodern zijn zichtbaar maar deze zijn verploegd geraakt in de Ap-horizont. Bodemhorizont 3 (80-90 cm) betreft een zandige Bir-horizont. Deze horizont is roestkleurig en heeft een vage aflijning. Bodemhorizont 4 is de C-horizont met een licht geelbruine kleur. Additionele bodemwerking (nummer 5 op fig. 3.3) is zichtbaar. Dit profiel komt overeen met de bodemserie Zbg en is het best bewaard profiel van het terrein.

Bodemprofiel 3 is aangelegd in de verstoorde zone in sleuf 4 in het terrein van Bostoer NV. Er werden vijf bodemhorizonten geregistreerd (fig. 3.4). In het geval van de bovenste twee

bodemhorizonten (0-35 cm) gaat het om verstoringshorizonten. Horizont 3 (35-60 cm) is een zandige Ap-horizont met een donkergrijze tot zwarte kleur en een scherpe ondergrens. Horizont 4 (60-75 cm) is een zandige Bir-horizont met een geelbruine kleur. Horizont 5 (75-95 cm) is de C-horizont met een licht geelbruine kleur. De grondwatertafel situeert zich voor dit bodemprofiel op een diepte van circa 90 cm beneden het maaiveld.

Bodemprofiel 4 is gelokaliseerd in sleuf 4 en kent zes bodemhorizonten (fig. 3.5). De bovenste drie horizonten bestaat uit recente verstoring- en zandige ophogingshorizonten. Bodemhorizont 4 is 17 cm dik en bestaat uit een gevlekte donkergrijze tot lichtgrijze zandige Ap-horizont met een scherpe, rechte ondergrens. Bodemhorizont 5 is een vijftal cm dik en is een zandige Bir-horizont. Bodemhorizont 6 is de C-horizont met een licht geelbruine kleur. Nummer 7 (fig. 3.5) is een spoor dat zichtbaar werd in het profiel. Uit dit spoor kwam geen materiaal.

Bodemprofiel 7 situeert zich in het zuidelijke deel van het projectgebied op het terrein van Durabrik in sleuf 10 en komt overeen met de bodemclassificatie OB. Er werden twee bodemhorizonten geregistreerd (fig. 3.6). Horizont 1 heeft een dikte van 60 cm en is een verstoringslaag met een donkergrijs/bruine kleur. Deze horizont heeft een scherpe, rechte ondergrens. Horizont 2 is een natte zandige C-horizont met een donkerbruine kleur. De grondwatertafel situeert zich voor dit bodemprofiel op een diepte van circa 100 cm beneden het maaiveld.

De ondergrond is in het zuidelijk gebied van het Durabrik terrein waterverzadigd vanaf een diepte van 70cm vanaf het maaiveld (fig. 3.7).

Aan de hand van de bodemprofielen is het duidelijk dat er zeer veel verstoringen en vervuiling aanwezig is in het projectgebied. Dit wordt versterkt door de vele peilbuizen die grondwaterverontreiniging hebben vastgesteld.

Fig. 3.3: Zicht op bodemprofiel 1.

Fig. 3.4: Zicht op bodemprofiel 3.

Fig. 3.5: Zicht op bodemprofiel 4.

Fig. 3.6: Zicht op bodemprofiel 7.

Fig. 3.7: Waterverzadigde ondergrond ter hoogte van de relicten van zandontginning op het terrein Durabrik

3.2 Het sporen- en vondstenbestand

Er werden in totaal elf bodemsporen geregistreerd (fig. 3.8). acht uit het terrein van Bostoën NV en drie uit het terrein van Durabrik NV. Het gaat in alle gevallen om antropogene sporen waarbij geen vondsten aangetroffen werden.

Spoor 1, 2 en 3 zijn afkomstig uit sleuf 2 en in de dichte nabijheid van elkaar gesitueerd. Spoor 1 (fig. 3.9) heeft een onregelmatige vorm en is een donkergrijze greppel met lichtgrijze vlekken. Na het couperen van dit spoor werd duidelijk dat het oostelijke deel van dit spoor deel uitmaakt van een recente verstoring. In het westen van dit spoor is een bodemfragment van geglazuurd rood aardewerk gevonden. Dit spoor kan worden gedateerd in de post-middeleeuwse periode door de aardewerkvondst in combinatie met de scherpe aflijning van de vulling. De oostelijke kant van het spoor is verstoord. Spoor 2 en 3 betreft kuilen van recente oorsprong.

Uit sleuf 3 zijn sporen 4, 5 en 6 afkomstig, allen recente verstoringen (fig. 3.10). Spoor 4 is een recente perceelgrens met een breedte van circa 45 cm en een noord-zuid oriëntatie (fig. 3.9). Deze perceelgrens is ook waargenomen in sleuf 4 (spoor 8) maar door verstoringen niet in de overige

sleuven aanwezig is. Spoor 7, tevens uit sleuf 4, is een recente kuil met een donkergrijze kleur (fig. 3.11).

Spoor 9 (fig. 3.12) is een gracht met een zuidwest-noordoost oriëntatie die zich in sleuf 5 bevindt. Deze gracht is circa 1 m breed en minimum 6 m lang en werd niet teruggevonden in de andere sleuven. De kleur van dit spoor loogt uit naarmate deze meer naar het oosten gaat.

Sporen 10 en 11 (fig. 3.12) situeren zich in sleuf 7; spoor 10 is een gracht met een oost-west oriëntatie van circa 40 cm breed en een donkergrijze kleur. Spoor 11 betreft een donkergrijze kuil met zwarte vlekken die een diameter van circa 175 cm heeft.

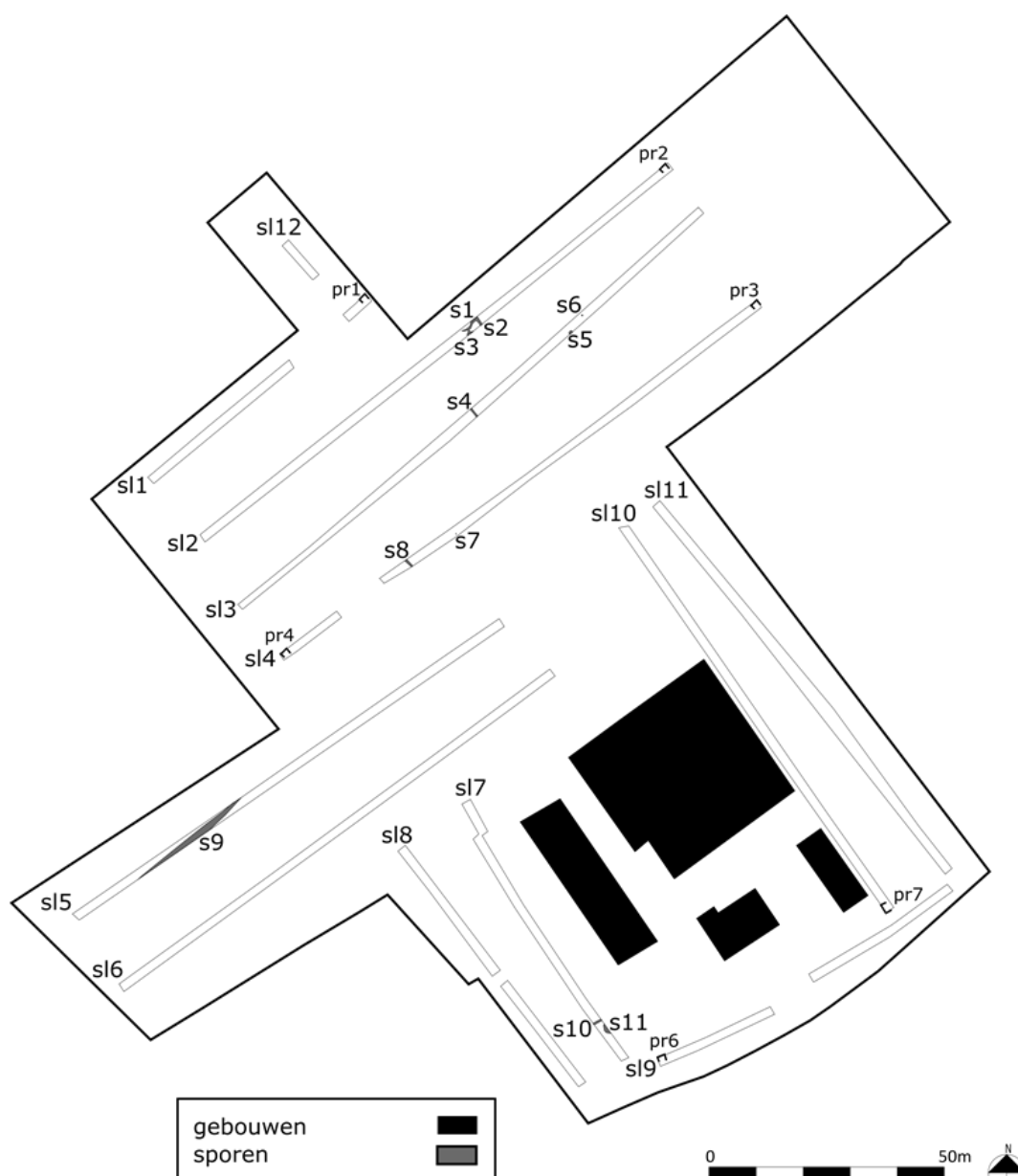

Fig. 3.7: Faseringskaart.

Fig. 3.8: Spoor 1 in het aanlegvlak en in coupe.

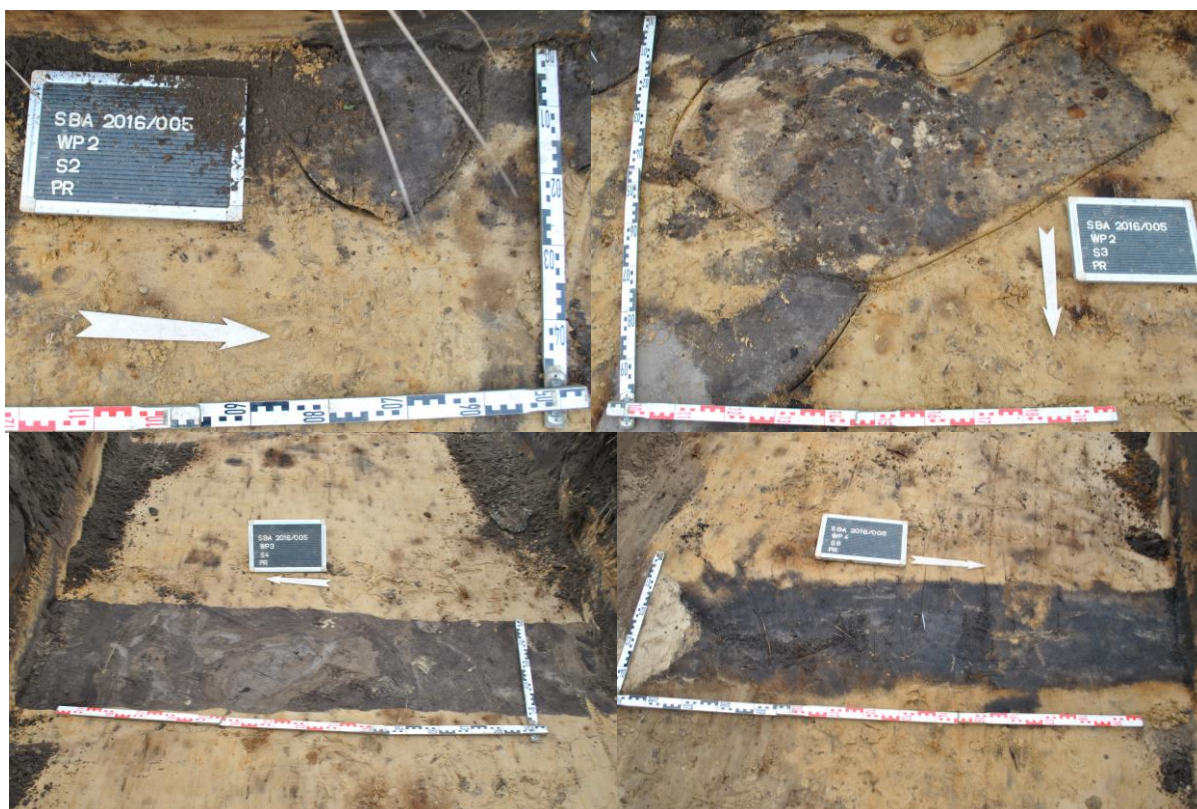

Fig. 3.9: Spoor 2, 3, 4 en 8 in het aanlegvlak.

Fig. 3.10: Spoor 5 en 6 in het aanlegvlak.

Fig. 3.11: Spoor 7 in het aanlegvlak en in coupe.

Fig. 3.12: Spoor 9, 10 en 11 in het aanlegvlak.

In de zuidelijke helft van het projectgebied (het gebied van Durabrik NV) zijn in grote aantallen rechthoekige kuilen gevonden die wijzen op zandontginning (fig. 3.13)⁴. Deze kuilen hebben een donkergrijze of vlekkerige bruingrijze vulling en zijn circa 2 m lang en 1,5 m breed. Langsheen het westelijk uiteinde van proefsleuven 5 en 6 (de hoogste delen van het terrein van Durabrik NV) is het originele niveau van het maaiveld nog bewaard gebleven. Rond de, nog bestaande, hoeve is het terrein artificieel verlaagd door de ontginningen. Een paar kleine scherfjes geglazuurd rood aardewerk uit de spoorvullingen tonen duidelijk aan dat het hier gaat om een recent fenomeen doordat de kleur en textuur van de kuilen gelijkaardig is aan het sediment van de bovenliggende Ap-horizont.

⁴ Deze kuilen zijn niet als aparte sporen geregistreerd aangezien het hier om een entiteit van een relatief recente versterking betreft.

Fig. 3.13: Voorbeeld van de zandwinningskuilen uit sleuf 6.

In het zuiden van het projectgebied is er m.b.v. een metaaldetector een munt uit 1835 aangetroffen. Deze munt is gevonden bij de ingang van de hoeve.

Het terrein kende zware verstoringen (fig.3.14) en grondwatervervuiling. Van deze verstoringen, alsook de producten van zandontginning, zijn enkele overzichtsfoto's genomen. Men kan het projectgebied aldus in twee rudimentaire zones onderverdelen (fig. 3.15); de noordelijke helft beslaat recentelijke verstoringen (asbest, grondvervuiling, kabels, enzoverder) en de zuidelijke helft bestaat uit kuilen die geconnecteerd worden aan zandontginning.

Fig. 3.14: Voorbeelden van de aangetroffen verstoringen.

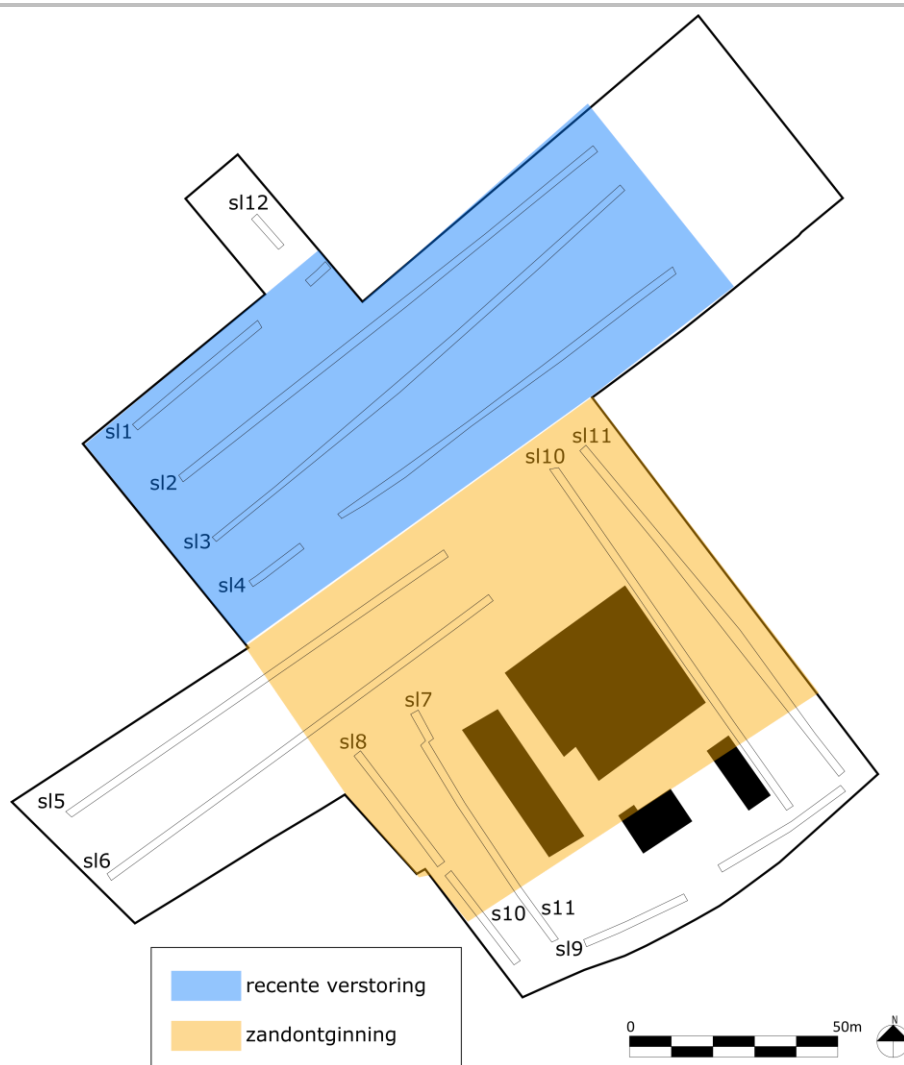

Fig. 3.15: Projectgebied met sleuven en aanduiding van recente versteringen en zandontginning.

Hoofdstuk 4 Synthese

4.1 Interpretatie en datering

Binnen de contouren van het projectgebied werden geen archeologische waarden aangetroffen.

4.2 Beantwoording onderzoeksvragen

Welke zijn de waargenomen horizonten, beschrijving + duiding?

Het gehele terrein was slecht bewaard door veelvuldige verstoringen. De waargenomen horizonten zijn: één of meerdere verstoringlagen gevolgd door een zandige Ap-horizont, een zandige Bir-horizont en de C-horizont. Profiel 7 kende geen Ap- of Bir-horizont en bestond enkel uit een dik pakket verstoring en de C-horizont.

Waardoor kan het ontbreken van een horizont verklaard worden?

Een combinatie van de zandontginning in de zuidelijke helft van het projectgebied en de veelvuldige verstoringen en zandophopingen in de noordelijke helft van het projectgebied verklaren het (deels) ontbreken van bodemhorizonten.

Zijn er tekenen van erosie?

Er werden geen tekenen van erosie waargenomen.

In hoeverre is de bodemopbouw intact?

Veelvuldige verstoringen, in combinatie met grondwatervervuiling in het noordelijk deel van het projectgebied zorgt dat de bodemopbouw slechts gedeeltelijk bewaard is. In het zuiden is door verstoringen en de zandontwinning de bodemopbouw niet of slechts gedeeltelijk bewaard.

Is er sprake van een of meerdere begraven bodems?

In het gebied van Bostoen (het noordelijk gedeelte) is er sprake van zandophoging waardoor geattesteerd werd dat de natuurlijke bodems begraven waren. In de zuidelijke helft van het projectgebied werden geen begraven bodems geattesteerd.

Zijn er sporen aanwezig? Zo ja, geef een beknopte beschrijving.

Er zijn elf sporen aangetroffen. Spoor 4, 8 en 10 zijn recente greppels van een gelijkaardige kleur en een breedte van circa 45 cm. Spoor 9 is een gracht met een breedte van circa 175 cm. Spoor 2, 3, 5, 6, 7 en 11 betreft kuilen van recente aard. Spoor 1 betreft een kuil en is tevens het enige spoor met een vondst; een bodemfragment van rood geglazuurd aardewerk.

Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?

De aangetroffen sporen waren allen van antropogene aard.

Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?

Over het algemeen was er een goede bewaring van de sporen, dit is te verklaren door het feit dat het om recente sporen gaat.

Is er een bodemkundige verklaring voor de partiële afwezigheid van archeologische sporen? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?

Er is geen bodemkundige verklaring voor de afwezigheid van archeologische sporen. Een verklaring hiervoor ligt in het groot aantal verstoringen dat doorheen het gehele projectgebied geattesteerd zijn, waardoor de kans op archeologische sporen zeer klein tot nihil is. Deze stelling wordt versterkt door het vervuild grondwater. Tevens is de hoge grondwatertafel een indicatie voor een ongunstige

Wat is de relatie tussen de bodem en de landschappelijke context (landschap algemeen, geomorfologie...)?

Het gebied van Bostoën is licht hoger dan dit van Durabrik, dit wordt grotendeels verklaard door de aanwezigheid van artificiële ophoging van de noordelijke helft. De zuidelijke helft hield af naar het zuiden toe. Door een afhelling naar het lagergelegen zuidelijk gebied zijn de vervuilingen van het noorden deels afgestroomd naar het zuiden. De vele verstoringen in combinatie met zandophoging in het noorden en zandontginning in het zuiden hebben de relatie tussen de bodem en de landschappelijke context zwaar aangepast en verandert.

Kunnen de sporen gelinkt worden aan nabijgelegen archeologische vindplaatsen?

Wat is de relatie tussen de bodem en de archeologische sporen?

Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)?

Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?

Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?

Kan op basis van het sporenbestand in de proefsleuven een uitspraak worden gedaan over de aard en omvang van de occupatie?

Zijn er indicaties (greppels, grachten, lineaire paalzettings, ...) die kunnen wijzen op een inrichting van een erf/nederzetting?

Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van funeraire contexten? Zo ja;

- Hoeveel niveaus zijn er te onderscheiden?
- Wat is de omvang?
- Komen er oversnijdingen voor?
- Wat is het geschatte aantal individuen?

Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats? Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?

Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?

Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?

Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welk type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?

Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (maatregelen behoud in situ)?

Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet in situ bewaard kunnen blijven:

- Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek?
- Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak voor het vervolgonderzoek?

Niet van toepassing.

Hoofdstuk 5 Besluit

Conform art. 4 § 2 van het Decreet houdende Bescherming van het Archeologisch Patrimonium van 30 juni 1993 (B.S. 15.09.1993), gewijzigd bij decreet van 18 mei 1999 (B.S. 08.06.1999), 28 februari 2003 (B.S. 24.03.2003), 10 maart 2006 (B.S. 7.6.2006), 27 maart 2009 (B.S. 15.5.2009) en 18 november 2011 (B.S. 13.12.2011) zijn de eigenaar en de gebruiker ertoe gehouden de archeologische monumenten die zich op hun gronden bevinden te bewaren en te beschermen en ze voor beschadiging en vernieling te behoeden.

Wegens de toekomstige verkavelingswerken worden eventuele archeologische waarden in de ondergrond bedreigd. Daarom werd een archeologische evaluatie van het terrein uitgevoerd door middel van een proefsleuvenonderzoek. Uit de resultaten van het veldwerk bleek dat er zich geen bedreigde archeologische waarden bevinden binnen de grenzen van het projectgebied. Er werden dan ook geen aanbevelingen geformuleerd voor eventueel verder archeologisch onderzoek.

Bij eventuele vrijgave het terrein blijven de algemene bepalingen die voorzien zijn in:

- *het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium, gewijzigd bij de decreten van 18 mei 1999, 28 februari 2003, 10 maart 2006, 27 maart 2009 en 18 november 2011 (BS 08.06.1999, 24.03.2003, 07.06.2006, 15.5.2009 en 13.12.2011)*
- *en het besluit van de Vlaamse regering van 20 april 1994 tot uitvoering van het decreet van 30 juni 1993 houdende de bescherming van het archeologisch patrimonium, gewijzigd bij besluiten van de Vlaamse Regering van 12 december 2003, 23 juni 2006, 9 mei 2008, 4 december 2009, 1 april 2011 en 10 juni 2011*

van toepassing, meer bepaald voor de bepalingen over de meldingsplicht van eventuele toevalsvondsten tijdens het verdere verloop van de werken.

Bibliografie

TERMOTE J. & ZWAENEPOEL A. 2004: Forten en verdedigingswerken in het Oost- en West-Vlaamse Krekengebied, onuitgegeven rapport provincies Oost- en West-Vlaanderen.

VAN RANST, E. EN C. SYS. 2000: Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (schaal 1:20 000). Laboratorium voor Bodemkunde, Gent.

